

OFFENTLIGE UDGIFTER 23. januar 2024

DEBATINDLÆG

Topborgmestre ser et hul i finansieringen af velfærden - et hul, der ikke findes

Skrevet af

Gustav Elias Dahl

Senioranalytiker

Formandskabet i Kommunernes Landsforening (KL) tegner - med afsæt i økonomen William Baumols tanker - et billede af, at vores velfærdsmodel er på vej mod graven. Men de har fået den økonomiske teori galt i halsen.

Kontakt

Senioranalytiker

Gustav Elias Dahl

📞 42 49 30 37

✉️ gd@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

I et [indlæg i Jyllands-Posten](#) den 11. januar skriver KL's formandskab, Martin Damm og Jacob Bundsgaard, at der er behov for grundlæggende reformer af velfærdssamfundet, hvis den offentlige service skal følge med borgernes stigende forventninger i fremtiden. Men de to borgmestre har fået den økonomiske teori galt i halsen.

Damm og Bundsgaards bekymring handler om det såkaldte Baumol-problem: Produktivitetsfremgangen i vareproducerende erhverv er typisk højere end i serviceerhverv, men alligevel har brancherne cirka samme lønfremgang.

” *Det bliver altså ganske rigtig dyrere at drive den offentlige sektor over tid. Men de to borgmestre glemmer en vigtig pointe.*

Senioranalytiker Gustav Elias Dahl

For eksempel kan en landmand eller industriarbejder i dag producere langt flere varer på en arbejdsdag end for hundrede år siden, mens en frisør ikke kan klippe væsentligt flere kunder. Men lønningerne har fulgtes ad. Derfor er prisen på en klipning blevet væsentligt dyrere i forhold til andre varer. Denne problematik gælder også den offentlige sektor, hvis produktion i høj grad består af serviceydelser.

Det bliver altså ganske rigtig dyrere at drive den offentlige sektor over tid. Men de to borgmestre glemmer en vigtig pointe:

Finansministeriets fremskrivninger indregner allerede både de voksende lønomkostninger og borgernes stigende forventninger. Derfor ser vi ikke ind i et finansieringshul for de kommende generationer.

For det første indregner Finansministeriet, at lønningerne i det offentlige kan stige i takt med lønningerne i det private – på trods af lavere produktivitetsfremgang.

For det andet er det indregnet, at det offentlige forbrug af varer kan følge med den generelle velstandsfremgang. Det betyder, at der er råd til at lade forbruget følge med, når der for eksempel udvikles nye og dyrere behandlingsmetoder i sundhedsvæsenet, eller når skoleundervisningen rykker fra tavlekridt til tablets.

For det tredje er det indregnet, at befolkningstallet vokser, og at en stigende andel vil være ældre og plejekrævende i de kommende årtier.

” *Finansministeriets fremskrivninger indregner allerede både de voksende lønomkostninger og borgernes stigende forventninger. Derfor ser vi ikke ind i et finansieringshul for de kommende generationer.*

Senioranalytiker Gustav Elias Dahl

Bundlinjen er, at de offentlige finanser er overholdbare, selv når alle de ovenstående faktorer er regnet ind. Vi har altså råd til vores velfærdsmodel – også i fremtiden. Det er nemlig ikke blot udgifterne til velfærd, der stiger, i takt med at vi bliver rigere. Det gør skatteindtægterne også.

Når de to KL-formænd oplever, at det er sværere for kommunerne at leve op til borgernes forventninger i dag end i 2010, skyldes det ikke Baumol-problemet. Kommunernes problem er snarere, at man ikke har dækket udgiftsbehovet i denne periode. Derfor har borgere – og borgmestre – oplevet velfærdsforringelser. Siden 2010 er kommunerne blevet [underfinansieret med 28,5 milliarder kroner](#) i forhold til det neutrale udgiftsbehov, som Finansministeriet har opgjort. Det er altså ikke Finansministeriet, der har regnet udgiftsbehovet galt, men politikerne, der ikke har fulgt det. Det er selvsagt noget, der kan mærkes i de kommunale budgetter.

” *Når kommunerne er blevet økonomisk udsultet de seneste år, skyldes det netop, at man aktivt har valgt at bruge pengene på at lempe skatterne i stedet for velfærd. Den udvikling kan ikke fortsætte, hvis vi vil sikre et velfærdssamfund til de næste generationer.*

Senioranalytiker Gustav Elias Dahl

Også Damm og Bundsgaards bekymringer om voksende brug af private forsikringer er stærkt overdrevne. Selvom flere danskere for eksempel har fået en privat sundhedsforsikring det seneste årti, så [viste Finansministeriet](#) for nyligt, at disse forsikringer kun finansierer omkring to procent af sundhedsvæsenet. Et tal som ikke har rykket sig siden 2010. I øvrigt er det vigtigt at bemærke, at disse forsikringer i stor udstrækning finansierer en række tjenester, som der er brugerbetaling på (for eksempel tandpleje, fysioterapi og psykologbehandling).

Der er dog én central forudsætning i Finansministeriets beregninger, som er afgørende for, at vi har råd til velfærden i fremtiden: At skattetrykket holdes uændret.

Når kommunerne er blevet økonomisk udsultet de seneste år, skyldes det netop, at man aktivt har valgt at bruge pengene på at lempe skatterne i stedet for velfærd. Den udvikling kan ikke fortsætte, hvis vi vil sikre et velfærdssamfund til de næste generationer.